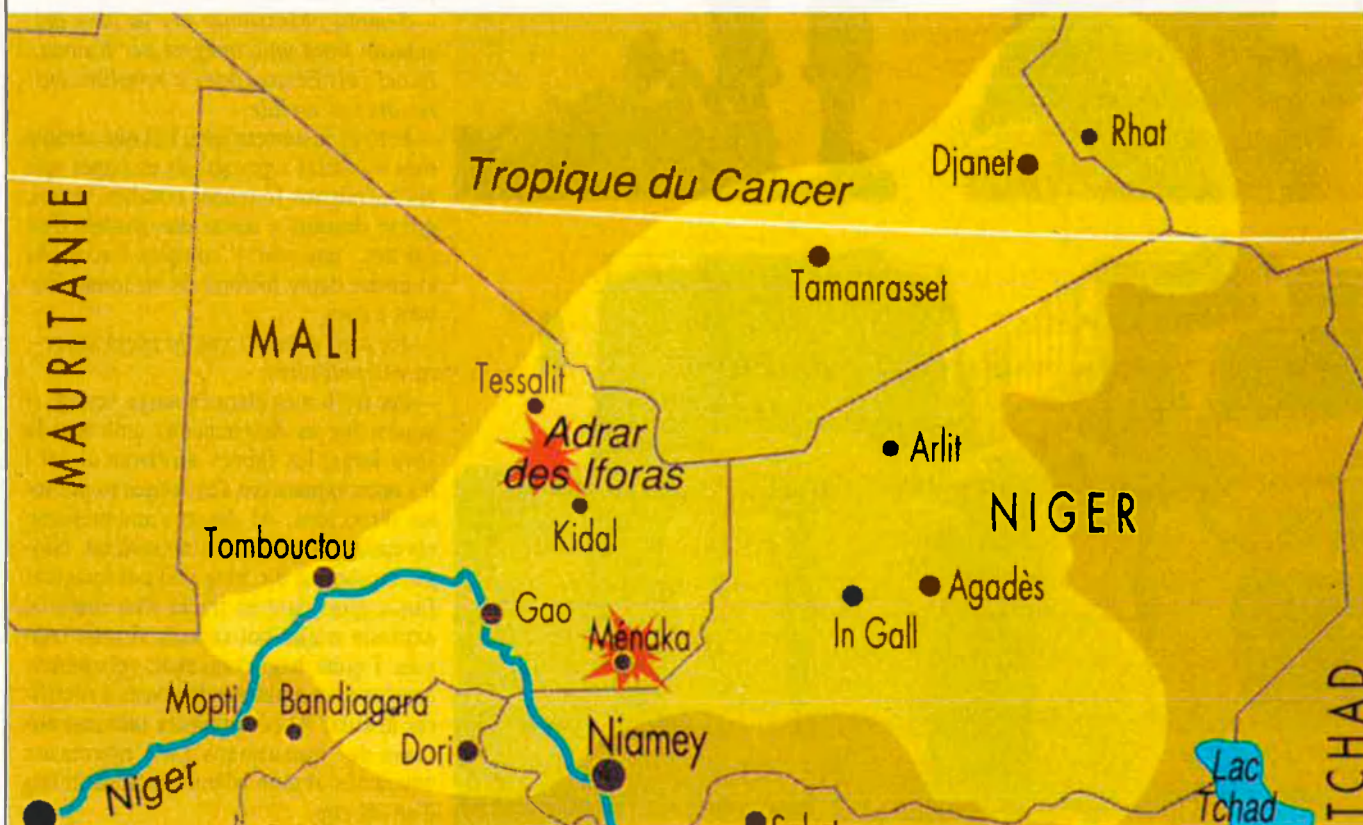

La lluita per la supervivència

L'última càrrega dels tuaregs

Mes enllà del Níger, la revolta dels 'homes blaus' ha conquerit Mali. Víctimes de la sequera, desesperats pel desviament de l'ajuda humanitària, han elegit la guerrilla. La repressió que s'abat sobre ells només aconsegueix reforçar la seua determinació.

Els homes blaus han obtingut molts èxits sobre l'exèrcit de Mali.

L' exèrcit de Mali, equipat amb transports de tropes blindats, intenta en va des de fa dos mesos reduir la revolta dels tuaregs que encén Adrar des Iforas, pròxim a la frontera algeriana. Els relats de les atrocitats perpetrades per soldats malians es multipliquen des de la promulgació de l'estat d'excepció al nord del país el passat 20 de juliol. No obstant, la resistència espontània dels tuaregs sembla que va organitzant-se i tots els testimonis concorden. Els rebels han obtingut molts èxits sobre uns militars més inclinats a fer regnar el terror entre la població civil que a combatre uns guerrers armats. El fracàs de la campanya de "paci-

ficació" del president Moussa Traoré contra el que ell mateix anomena "bandits" podria traduir-se al llarg dels pròxims mesos en un reforçament de la guerrilla i en l'extensió a altres regions de la revolta dels *homes blaus*.

La desesperació dels tuaregs, el territori dels quals s'estén per cinc països -Algèria, Níger, Líbia, Burkina i Mali- s'expressa avui dramàticament com el crit d'un poble que mor. Considerats ciutadans de segona pels dirigents dels estats de què depenen administrativament, veuen la seua cultura i els seus costums escarnits per les majories ideològiques o tribals en el poder. Finalment, la sequera i la fam, que afrontaven amb el noma-

disme, acaben de trencar aquesta independència ferèstega precipitant-los en la misèria. Atretes pels governs i, després, rebutjades segons els atzars político-diplomàtics, les tribus, avui, han abandonat el nomadisme per una vida erràtica. D'Algèria a Mali, de Líbia a Níger...

LA REVOLTA DE TXIN-TABARADENE

El ressentiment dels tuaregs, en lluita quotidiana per la supervivència, s'ha manifestat bruscament l'abril de 1990 en una revolta de joves a Txin-Tabaradene, al Níger. Desesperats pel desviament de l'ajuda humanitària -francesa, sobretot-

que els havia estat concedida, han atacat una comissaria de policia on havien empresonat alguns dels joves després d'una manifestació de protesta. La mort de dos policies va provocar una repressió salvatge del govern nigerià, sense proporció amb l'agressió. Durant setmanes l'exèrcit es va dedicar a la caça dels tuaregs, caça que es va saldar amb la mort de centenars d'homes, dones i xiquets. Pous emmetzinats, bestiar massacrada i reserves destruïdes han anorreat els que havien escapat a les humiliacions, a les violacions, a les execucions sumàries i a

desesperació dels joves va trobar la possibilitat d'expressar-se amb l'arribada dels refugiats que fugien de la repressió del Níger. Els gendarmes malians detenen molts i els amenacen amb l'expulsió. El 28 de juny una seixantena de tuaregs, dirigits pel seu cap de guerra, Iyal Ay Ghali, es fan amb quatre vehicles 4x4 que pertanyien a una ONG americana, World Vision, en la carretera de Tedjerert. Després de deixar els propietaris en lloc segur, es van dirigir cap a la prefectura de Ménaka, que van atacar a primera hora de la matinada. Iyal Ay Ghali

tar a Tidarmèn. En el curs de l'operació el cap del districte i la seua dona han mort. De sobte les emboscades i els colps de mà es multipliquen. El 2 de juliol s'ataca la posta militar de Tin Essako; el 16, es pren la gendarmeria de Tarkint, els partisans es fan amb un centenar d'armes, a més de material de transmissions; el 28, és el torn de la posta d'Abeybera. L'exèrcit malià no tarda gens a reaccionar i rodeja el massís d'In Taykaren, prop de Tedjerert, on s'han refugiat els combatents. El coronel Mahmadu Koné, que comanda les tropes, té

L'EXPRESS

les matances.

Circumstàncies paregudes són l'origen dels primers incidents al nord de Mali. Confiant en les promeses del govern unes 300 famílies havien deixat Algèria per tornar a viure a Adrar des Iforas, que havien hagut d'abandonar el 1974, a causa de la *gran fam*. Aquestes tribus s'havien de beneficiar d'un programa del FIDA (Fons Internacional de Desenvolupament Agrícola), destinat a reanimar la ramaderia i a desenrotllar una infraestructura sanitària i escolar. A manera d'ajuda, van ser consignats en els camps de Tin Zanaten, Bughessa i Kidal, sense recursos i exposats a l'hostilitat i als burxaments de les autoritats de Mali. La

va repartir els seus homes en dos grups que es van apoderar de la prefectura i de la gendarmeria. Ell mateix ho conta: "En aquell moment, ja es podia parlar d'una vertadera acció militar. La gendarmeria ha caigut en deu minuts i una quarantena de militars han mort en els dos assalts. Primer que res hem alliberat els presoners tuaregs del Níger, després hem pres les armes i els vehicles, i ens hem retirat a la nostra caserna general, a Tedjerert, al sud-est de Kidal". Un vertader arsenal: 122 carrabines xineses, cinc fusells-metralladors, dos PM soviètics i catorze pistoles automàtiques. De pas, la columna, que s'ha reforçat amb vuit vehicles 4x4, assalta una posta mili-

bona cura de no penetrar en la muntanya on s'han emboscats els tuaregs. S'accontenta de bombardejar —vanament— els penya-segats amb morters durant uns quants dies. Com a contrapartida, els soldats s'encaren amb els civils. Un francès, que s'estima més conservar l'anonimat, ha transmès el seu testimoni a Amnistia Internacional: "El 25/8. Un camp a uns quaranta quilòmetres a l'est del pou d'In Teguift. A les 7'30, arriben tretze vehicles, quatre dels quals autometralladors. Des del moment que han tingut a la vista el campament han obert el foc i han matat set dones —entre les quals quatre xiquetes—, tres homes i un xiquet, i han ferit, a més, un nadó en

La sequera, la fam, el nomadisme... I ara, la repressió.

braços de sa mare morta. Quan no hi havia res que es moguéss al campament, han baixat dels vehicles i han amuntegat els cossos, els han amarat amb gasolina i hi han calat foc. Dos dies més tard, els cadàvers de cinc xiquets i una dona han estat trobats, més lluny a la vall, en l'aigua d'un petit toll. No eren identificables".

BALANÇ DELS COMBATS

El balanç dels combats i de les matan-

ces s'avaluava, a la fi d'agost i de fonts tuaregs, en quasi 300 morts entre la població i una xifra semblant entre els militars malians. Balanç provisional perquè els combats continuen. L'11 de setembre una columna ataca el camp militar de Tukamen, prop de Bughessa, i conquista la vila. "Cada setmana l'exèrcit de Mali hi envia noves tropes per fer el relleu", afirma Iyad Ay Ghali. "Cada vegada són més els joves tuaregs que vénen a afegir-se, però nosaltres estem limitats pel nombre d'armes que podem recuperar".

Calculats actualment en un miler de combatents, repartits en grups menuts, els efectius es multipliquen després de cada acció de represàlia sobre la població civil, els campaments o el bestiar. El cap de l'estat, Moussa Traoré, qui fa quinze dies presidia a l'ONU la Conferència sobre els Drets dels Infants, s'ha embarcat en un procés de repressió que podria encendre una bona part del Sàhara.

© Jean-Michel Caradech/L'Express
Trad.: Vicent Hernández Esteve